

VORMINGSPAKKET “DE PAROCHIEKERK”

Met de steun van de Vlaamse overheid, de Provinciale Landbouwkamer, SOM en de Koning Boudewijnstichting.

Vormingspakket

“De parochiekerk”

Voorwoord

Het grote aantal parochiekerken in Vlaanderen, de toenemende secularisering en de zware financiële impact die het beheer van die kerken heeft op lokale besturen en kerkfabrieken, leidt - zoals u wel weet - tot knelpunten en uitdagingen. Minister Geert Bourgeois startte daarom in 2011 het debat over de bestemming van onze kerken met de conceptnota “Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk”. De basisidee is dat een eventuele nevenbestemming / herbestemming van niet of onvoldoende gebruikte parochiekerken het resultaat moet zijn van een lokaal gevoerde discussie. Velen zijn zich bewust van maatschappelijke veranderingen en denken na over de integratie van parochiekerken in een veranderende wereld.

Het is inmiddels duidelijk dat in de toekomst niet alle kerken uitsluitend voor de katholieke eredienst zullen kunnen worden gebruikt. Er kan met voorbeelden aangetoond worden dat hun toekomst in medegebruik, nevenbestemming of herbestemming ligt. Die toekomst van de kerk is vooral een lokale aangelegenheid en verschilt sterk van parochie tot parochie. Hij vindt het in dit hele discours belangrijk dat de verandering van onderuit komt en dat de gemeentebesturen en kerkfabrieken zelf met voorstellen naar voor komen. Dit betekent ook dat u als gemeentebestuur of kerkfabriek hiervoor niet alleen samenwerkt met de parochieverantwoordelijken maar ook met de bewoners van het dorp.

Naar aanleiding van de vormingsbijeenkomst “De toekomst van de parochiekerk”, wil de Oost-Vlaamse Vereniging dorpsbelangen nu ook lokaal steun bieden. De vzw wil met dit vormingspakket bewonersgroepen helpen de bewoners in hun dorp rond dit thema te informeren en in gesprek te laten gaan. Deze handleiding bevat nuttige informatie over het gebruik van dit pakket, over het organiseren van een bijeenkomst en natuurlijk over het onderwerp zelf. Vooraleer bewoners in gesprek kunnen gaan met elkaar en met direct betrokkenen, wordt een theoretische kader gegeven met een aantal inspiratievoorbeelden. Het praktische gedeelte bevat dan weer nuttige methodieken waardoor je in uw dorp nog verder kan gaan en kan brainstormen over hoe uw dorp de toekomst van uw kerk ziet.

Wij hopen hiermee goede ondersteuning te bieden op maat van uw dorp. Alvast bedankt voor het vertrouwen.

Luc David
Voorzitter Oost-Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw.

Inhoud

Voorwoord	4
Het vormingspakket	8
Doelstellingen	8
Inhoud	8
Richtlijnen.....	8
De bijeenkomst(en) organiseren.....	10
Checklist uitnodiging	10
Checklist organisatie.....	10
De Parochiekerk	12
Theoretisch kader.....	12
Inleiding	12
Begrippenkader.....	12
Wie is eigenaar van de kerkgebouwen?	13
Juridisch kader.....	13
Religieus erfgoed: afgeschreven of zorg voor de toekomst?	13
Binnen alle bisdommen loopt een delicaat proces.....	14
Wat vraagt minister Bourgeois?	14
Richtlijnen van Vlaamse Bisschoppen voor het gebruik van de parochiekerken.....	14
Inspiratie.....	15
Alternatieven zoeken voor uw dorp.....	16
STAP 1: BRAINSTORM (5 à 10 min.).....	16
STAP 2: UITWERKING(10 à 20 min.)	16
STAP 3: VOORSTELLING	16
STAP 4: KIEZEN.....	17
'STAP 5': COMMUNICEREN	17
Hoe moet het verder?	17
Eigen notities	19
Meer info	22
Interessante bronnen	24
Evaluatie.....	26
Handleiding	26
Presentatie.....	26
Participatiemethodieken	26
Bronnen	28

Het vormingspakket

Doelstellingen

Dit vormingspakket heeft tot doel dat u dit thema in uw dorp of gemeente aan uw bewonersgroep of de bewoners uit uw dorp en de eventueel direct betrokkenen kunt aankaarten.

- De bewoners worden geïnformeerd over
 - Een aantal begrippen
 - Het juridisch kader
 - Bedreigingen en kansen
 - Alternatieven
- De bewoners gaan in gesprek met direct betrokkenen
- De bewoners gaan na welke noden er zijn binnen hun dorp en zoeken naar een alternatief op maat.
- De bewoners en direct betrokkenen komen tot een consensus

De verschillende doelstellingen moeten niet op 1 moment worden bereikt. Het pakket laat de ruimte om de verschillende doelstellingen stap voor stap te bereiken en daarvoor andere momenten te voorzien. Dat wil niet zeggen dat bijvoorbeeld direct betrokkenen enkel moeten betrokken worden bij doelstelling/moment 2. Het is gunstig iedere speler in het spel vanaf het begin te betrekken. Op die manier is iedereen op de hoogte van wat er speelt.

Inhoud

Het pakket bestaat uit een PowerPointpresentatie en een handleiding die u kunt aanpassen met de specifieke informatie uit uw gemeente of dorp. Dit zorgt ervoor dat u iedereen reeds op de hoogte kunt brengen met concrete informatie. Indien u moeite heeft deze informatie te vinden kunt u steeds contact opnemen met de Oost-Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen. Onze contactgegevens vindt u op pagina... van deze handleiding.

Richtlijnen

De presentatie bevat verschillende dia's. U kunt in deze handleiding de verder uitleg per dia vinden. De dia's dragen enkel bij tot het visualiseren van de uitleg zodat de materie voor iedereen duidelijk wordt. Was dit niet zo, kunt u dit steeds vermelden bij de evaluatie.

Wanneer het nuttig is op de dia iets aan te passen naargelang uw gemeente zal dit in deze handleiding te lezen zijn. Ook vindt u hier tips die u kunt gebruiken bij de voorbereiding of het geven van de presentatie. Deze worden steeds aangeduid zoals hieronder in de legende te lezen is. U bent niet verplicht deze richtlijnen te volgen.

Legende:

Dia 1

Hierin staat wat u kunt aanpassen in de presentatie bij de juiste dia.

Tip!

Deze tip is handig bij de voorbereiding van uw presentatie.

Open deze handleiding digitaal wanneer u aan de presentatie werkt. Op die manier kunt u de verschillende linken openen. Deze leiden naar een website waar u de juiste of extra informatie vindt die u nodig heeft. U hebt dus ook internetverbinding nodig bij de voorbereiding van de presentatie.

Tip!

**Werk in een kopie en niet in de originele versie van de presentatie van het vormingspakket.
Zo verliest u geen belangrijke informatie.**

Wij verwijzen ook naar de kennisdatabank op www.dorpsbelangen.be waar u onder het themadossier "De parochiekerk" nog meer informatie en linken kunt vinden.

De bijeenkomst(en) organiseren

Het is natuurlijk een hele organisatie en misschien heeft u hier reeds ervaring mee. Toch willen we met deze handleiding hier ook ondersteuning bieden. Dit in de vorm van een voorop gemaakte uitnodiging en een aantal checklists. Daarbij is het niet verplicht deze te gebruiken.

Checklist uitnodiging

Als bijlage vindt u een voorstel van uitnodiging waarop u de specifieke informatie nog kan op aanduiden.

- ☐ Wat
- ☐ Locatie
- ☐ Wanneer (datum, uur, programma...)
- ☐ Uitleg (waarom organiseren we deze bijeenkomst?)
- ☐ Zal er een drankje aanwezig zijn?

Checklist organisatie

U kan deze checklist gebruiken bij de voorbereiding van uw bijeenkomst voor de bewoners van uw dorp. Er is ruimte om aan te vullen. Waar een (*) naast staat is facultatief.

- ☐ Datum bepalen
- ☐ Programma opmaken
- ☐ Locatie reserveren (met voldoende ruimte, tafels en stoelen)
- ☐ Opmaak en versturen van uitnodigingen (Best kunt u nieuwe inwoners persoonlijk benaderen)
- ☐ Drank en hapjes regelen(*)
- ☐ Beamer, scherm en laptop reserveren (voor presentatie)
- ☐ Sponsoring vragen(*)
- ☐ ...

De Parochiekerk

Theoretisch kader

Inleiding

Parochiekerken, kapellen en kloosters hebben een centrale plaats in de samenleving en zorgen voor een uniek landschap. Ze zijn vaak gelegen in het hart van de woonkern. Ze maken ook deel uit van het landschap en zijn vaak deel van een beschermd stads- of dorpsgezicht. Het zijn ook vaak strategisch gelegen oriëntatiepunten. Is de skyline wel denkbaar zonder een kerktoeren?

Dia 1

Voeg een foto van uw parochiekerk toe aan de presentatie. Foto's vindt u op [deze website](#).
Ga na wat deze beteken(en)(t) in uw gemeente.

Begrippenkader

Eerst en vooral is het nodig een aantal begrippen te verduidelijken.

Het **aartsbisdom** is het hoogste in België en dat is het aartsbisdom Mechelen – Brussel. De Aartsbisschop Léonard staat aan het hoofd.

Een **bisdom** is een **samenvoeging van een aantal decanaten en parochies**. In België valt een bisdom meestal samen met een provincie. Maar dat is niet altijd zo. Want een provincie en een bisdom hebben op zich niets met elkaar te maken. Een provincie is een samenvoeging van een aantal gemeenten. Aan het hoofd van een bisdom staat een **bisschop**. Voor het **bisdom Gent** is dit **bisschop Luc Van Looy**

Een **dekenaat** is een samenwerkingsverband tussen verschillende federaties of verschillende parochies uit eenzelfde regio. Aan het hoofd van een dekenaat staat een **deken**.

Een **parochie** is de lokale gemeenschap van gelovigen verbonden aan een bepaald gebied. Dit kan een dorp of wijk zijn. De **parochiekerk** is de kerk waar de lokale gemeenschap samenkomt voor de viering en gebed. Soms zijn er meerdere kerken voor 1 parochie. (Hoeveel parochiekerken in het Vlaams gewest: ter informatie in bijlage) De **parochieraad** is het college van parochianen dat de pastoor adviseert en bijstaat in de uitvoering van zijn pastorale taken, bv. de catechese, de liturgie, het ziekenbezoek, de rouwbegeleiding e.a. (Niet te verwarren met de kerkraad.)

De **kerkfabriek** is de openbare instelling die de materiële middelen beheert voor uitoefening van de eredienst in de parochie. Zij is verantwoordelijk voor het onderhoud van het kerkgebouw en voor het beheer van alle kerkelijke bezittingen (gronden, huizen, geld, ...). De **kerkraad** zijn de mensen die de kerkfabriek beheren.

In gemeenten waar vier of meer parochies eredienst erkend zijn en waarvan de hoofdkerk gelegen is op het grondgebied van de gemeente, moet een **centraal kerkbestuur** worden opgericht. Gemeenten met meer dan acht kerkfabrieken kunnen van de Vlaamse regering toestemming krijgen om twee of meer centrale kerkbesturen op te richten.

Extra info: Een klooster- of abdijkerk is een privaat patrimonium en wordt privaatrechtelijk beheerd. Sommigen zijn ook parochiekerk en dus in dat geval beheerd door een kerkfabriek. Andere kerken/ kapellen in scholen, ziekenhuizen of rusthuizen worden ook privaatrechtelijk beheerd maar heel wat zijn nu herbested omdat ze hun functie verloren.

Dia 2

Ga na wie de aanspreekpunten van uw parochie zijn. Vul in op dia 2 wie uw deken en pastoor is.
Informatie vindt u via [deze link](#) en.

Tip!

Nodig iedere betrokkenen uit uw parochie uit. Bijvoorbeeld de deken, pastoor, kerkraad, maar ook gemeentebestuur en ambtenaren....

Wie is eigenaar van de kerkgebouwen?

Kloosters en abdijen zijn meestal in handen van een vzw, een plaatselijke gemeenschap of een overkoepelende orde. Zij beslissen vrij autonoom over eventuele verkoop van het (onroerend) goed. Voor parochiekerken is dit privaatrechtelijk geregeld maar publiekrechtelijk. Na de Franse revolutie en het bewind van Napoleon werden de **kerkgebouwen eigendom van de gemeentebesturen**. Deze **stelden de kerkgebouw dan weer ter beschikking van de Kerk**. Het bisdom is dus geen eigenaar maar de bisschop het wel het laatste woord over het lot van een kerk. Aan **elke parochie** werd **1 kerkfabriek** toegewezen die de financiën beheert voor het uitoefenen van de eredienst. **Deze instantie beschikt over eigen middelen, bij een tekort past de gemeente bij.**

Juridisch kader

Vandaag is de relatie tussen kerk en staat geregeld door een **federale wetgeving** die de **erediensten erkend**. Een gewestelijk **Vlaams decreet** regelt de **materiële organisatie en werking van de erkende erediensten**. **Provinciale besturen en gemeentebesturen** geven daarbij **verplichte materiële steun** aan de erkende erediensten.

Religieus erfgoed: afgeschreven of zorg voor de toekomst?

Verschillende zaken spelen een rol wanneer het gaat over de toekomst van de parochiekerk. Daarbij zijn bedreigingen waar te nemen maar ook kansen:

De participatie aan de zondagsmis daalt (maar bepaalde kerkelijke rituele vieringen blijven belangrijk), een dalend en vergrijzend priesterbestand, de kerken zelf die minder intensief gebruikt worden en te groot worden voor de geloofsgemeenschap, de lasten van de kerkfabrieken die stijgen terwijl de eigen inkomsten dalen, de tekorten op de gemeentelijke begroting die groeien, het politiek draagvlak dat afneemt... Allemaal vormen ze een **bedreiging** voor de parochiekerk.

Dit geeft daarboven het beeld dat vele parochiekerken leeg staan. Een bevraging van het CRKC nuanceert dit: 97% van de parochiekerken worden nog gebruikt voor erediensten. 84% hebben nog een mis in het weekend. 54% kerken zijn open buiten de uren van de eredienst. Er is dus iets anders aan de hand. Volgens de gegevens uit de nota van minister Bourgeois zijn 20% van kerkfabrieken zelf bedruipend. Dat wil zeggen dat 80% tekorten heeft die gedragen wordt door gemeenten. Dit gaat over bedragen zoals een exploitatietekort van 41 miljoen euro op een totaal van 69 miljoen exploitatie-uitgaven.

Echter zijn er wel nog **kansen** voor de toekomst van de parochiekerk. Bijvoorbeeld blijft het maatschappelijk draagvlak binnen de kerkgemeenschap wel groot. Het vrijwilligerswerk rondom parochiekerken blijft aanzienlijk. En er is wel een groeiende belangstelling vanuit erfgoed-, kunst-, cultuur- en architectuursectoren, vanuit stedelijke en provinciale diensten, de academische wereld en gespecialiseerde organisaties.

Dia 6

Welke bedreigingen er zijn binnen uw parochie (vb. hoeveel erediensten in uw parochie) en welke kansen er kunnen benut worden (vb. hoeveel vrijwilligers heeft uw parochiekerk, is er interesse uit andere sector?)? (Dit kunt u ook tijdens de presentatie zelf nagaan.)

Dia 9

Probeer de vragen hier te beantwoorden of stel ze tijdens de bijeenkomst.

Binnen alle bisdommen loopt een delicaat proces.

Binnen de kerk werd vanaf 2011 een delicaat **proces** in beweging gezet om op eigen ritme te **evolueren naar een andere kerkorganisatie**. Daarbij verandert de rol van de pastores, is er een engagement van leken voor nieuwe taken en wordt gekeken welke rol de kerkgebouwen hierin spelen. Het einddoel van dit proces is dat de middelen afgestemd worden aan pastorale noden. Er wordt naar een evenwicht gezocht tussen veranderend pastoraal gebruik, de zorg voor het patrimonium en het denken op lange termijn in termen van erfgoed. **Lokaal** wordt een **pastoraal plan** opgesteld waarvan het toekomstig gebruik van de parochiekerken een element is.

Wat vraagt minister Bourgeois?

De minister vroeg in zijn nota dat op lokaal niveau tegen 2013, in samenspraak met de Bisschoppelijke overheden, een **lange termijnvisie** werd uitgetekend over de toekomst van de parochiekerken op grondgebied van de gemeente. De kerkfabriek **onderhandelde met gemeentebesturen** op basis van deze visie rond het meerjarenplan tegen eind 2013.

Dit “**parochiekerkenplan**” bevat volgende elementen:

- Parochiekerken als gebouw, met onder meer de cultuurhistorische waarde, de architecturale mogelijkheden...
- Parochiekerken in hun ruimtelijke omgeving (sociaal, cultureel, dorpsgezicht, landschap...)
- Actuele gebruik en functie van de parochiekerken
- Mogelijke interesse van andere actoren

De coördinatie hiervan, het voeren van de gesprekken met de gemeente en het onderzoeken van mogelijke interesse van andere actoren wordt door het **Centraal Kerkbestuur** op zich genomen. Het **CRKC** helpt ook hier door een inventaris op te maken van de kerken, annexen, kapelanjien en kapellen.

Tipl

De nota van minister Bourgeois is te vinden in de kennisdatabank op www.dorpsbelangen.be

Richtlijnen van Vlaamse Bisschoppen voor het gebruik van de parochiekerken.

De Vlaamse Bisschoppen stelden een aantal **richtlijnen** op om duidelijkheid te geven over wat mogelijk is met parochiekerken en over wie beslist in welk gebruik (pastoor, kerkfabriek, bisschop):

Welk “ander” gebruik mag?

- Activiteiten die de betekenis van het gebouw kunnen versterken (cultureel, historisch, kunsthistorisch...)
- Het moet gaan over “passend” gebruik
- Geen niet-Christelijke rituelen of vieringen
- Niet gericht op privébelangen, commerciële of partijpolitieke activiteiten

De **beste bestemming** van de parochiekerk blijft het gebruik als parochiekerk. De huidige voorzieningen zijn gericht op dit gebruik en een ander gebruik vraagt nieuwe investeringen. De vrijwilligers beheren en koesteren hun kerk en willen daarbij verval tegengaan. Dit kan door verschillende uitdagingen aan te gaan.

Bijvoorbeeld door het openstellen van de kerk voor lokale activiteiten en ervoor zorgen dat de kerk open is buiten de eredienst. 75% van de kerken wordt reeds gebruikt voor niet liturgische activiteiten zoals concerten, tentoonstellingen... Maar ook voor stilte en bezinning of als toeristische troef zijn kerken open buiten de uren van de eredienst.

Soorten ander gebruik

Een **ander gebruik** wordt op verschillende manier gedefinieerd:

1. Valorisatie

De kerk wordt ook gebruikt voor niet liturgische activiteiten die de waarde van de kerk voor de gemeenschap versterkt. Dit kan een inschakeling in toeristische programma's betekenen of het kan gaan om occasionele tentoonstellingen, concerten, voordrachten... Dit vraagt geen of weinig investeringen. Wel moeten goede afspraken gemaakt worden over het gebruik en de inzet van vrijwilligers (openen en sluiten, toezicht...)

Dia 14

Kunstproject in Kerk: Wanneer je in de kerk staat hoor je de omgevingsgeluiden van buitenaf door de buizen.

2. Nevengebruik

Hierbij maken andere christelijke of katholieke geloofsgemeenschappen gebruik van de kerk.

3. Nevenbestemming

Wanneer de kerk te groot is voor het gebruik van de eredienst of deze wordt niet permanent gebruikt, kan de ruimte gedeeld worden met een andere gebruiker op vaste basis. Er zijn verschillende soorten nevenbestemming waarbij multifunctioneel gebruik wil zeggen dat eenzelfde ruimte gebruikt wordt door verschillende gebruikers en gedeeld gebruik aanduidt dat de ruimte voor eredienst wordt afgescheiden van de ruimte voor ander gebruik. Investeringen zijn hier wel noodzakelijk en er moeten goede zakelijke afspraken gemaakt worden tussen de kerkfabriek en de gebruiker(s). Hierbij is ook de toestemming van de Bisschop noodzakelijk.

4. Herbestemming

Wanneer de kerk niet meer gebruikt wordt voor de eredienst, kan zij een nieuwe functie krijgen. De goedkeuring van de Bisschop is hiervoor nodig, deze wordt pas gegeven als er een duidelijk en aanvaardbaar plan is voor de herbestemming van de kerk.

Inspiratie

In de presentatie vindt u verschillende inspiratievoorbeelden met foto's. Nog meer voorbeelden vindt u [hier](#). Op dia 32 is ruimte om inspiratie naar uw keuze te delen.

Tipl

Het kan interessant zijn een bezoek te brengen aan een kerk die een ander gebruik kent, zodat u deze ervaring kan delen.

Alternatieven zoeken voor uw dorp

Het is nu tijd om op zoek te gaan naar wat de noden in uw dorp zijn en wat er leeft. Misschien heeft u dit reeds bevestigd bijvoorbeeld via Dorp inZicht. Toch is het belangrijk dat er gebrainstormd wordt naar alternatieven die de basis vinden in de noden van het dorp. Dit is handig via een methodiek zoals hieronder omschreven. Hoe uitgebreid u deze methodiek wil toepassen is aan u de keuze. Je kan bijvoorbeeld kiezen om op 1 moment het theoretisch kader te geven en eventueel stap 1 en 2 te doen en voor stap 3,4 en 5 een ander moment in te lassen. Maar je kan ook kiezen om alles samen te doen. Houd er rekening mee dat dit tijd en engagement vraagt. Las voor dit moment wel een pauze in en bied eventueel een drankje aan. Een gunstig klimaat onder de deelnemers zal het volgende deel bevorderen.

Tipl

Gebruik een timer en laat om de 'x aantal' minuten weten hoeveel tijd ze nog hebben.
Ga rond bij de groepjes om te zien waar het goed of minder goed lukt en help eventueel.
Zorg voor een moderator die te lange debatten kan tegengaan.

STAP 1: BRAINSTORM (5 à 10 min.)

Sommige deelnemers kwamen waarschijnlijk al met ideeën naar deze bijeenkomst. Toch is het nuttig met alle aanwezigen te brainstormen. Ook het gemeentebestuur, mensen van de kerkfabrieken... worden uitgenodigd aan de brainstorm deel te nemen. **In groepjes** (6 tot 8 personen) wordt nagedacht over wat er met de kerk kan gebeuren op basis van een nood die de mensen uit het dorp beleven. Dit kan gaan over de jeugdvereniging die een ontmoetingsplaats wil, iemand die een stilleruimte wil, een repetitieruimte voor de lokale bandjes, een ruimte waar bewoners hun creatieve projecten kunnen tonen aan het publiek... Denk ook aan de **voorwaarden van ander gebruik** (dia 12) maar ook aan de **verschillende soorten gebruik**. Denk niet direct aan herbestemming wanneer ook valorisatie een oplossing kan bieden. **Sta open** voor ieder idee en laat je fantasie gaan! Zorg dat je idee past voor een **ruimere doelgroep**, het liefst voor iedereen in het dorp maar dat mag ook ieder kind uit het dorp zijn! Per groepje van maximum 6 is er iemand die **alle ideeën noteert**.

STAP 2: UITWERKING (10 à 20 min.)

De groepjes hebben een hele hoop ideeën verzameld. Tijd om de beste eruit te kiezen. Maak per groep bijvoorbeeld een top 5 en daarna een **top 3** van ideeën.

Werk de ideeën verder uit. Start bij het idee dat op nummer 1 staat. Maak ze concreter en bedenk wie of wat je er voor nodig hebt, hoeveel het zal kosten, hoe je de kosten kan drukken, enzovoort... Noteer dit zorgvuldig op een blad (1 A4 of A3 / idee). Hang de bladen op in het lokaal. Het is niet verplicht meerdere ideeën voor te stellen. Het is de bedoeling dat de groepjes de ideeën bij de volgende stap voorstellen. Hoe beter het idee is uitgewerkt, hoe beter ze op vragen zullen kunnen antwoorden.

STAP 3: VOORSTELLING

De ideeën hangen nu op in het lokaal en worden **voorgesteld door de groepjes**. Andere groepjes stellen **nog geen vragen** of geven **nog geen opmerkingen**. Ze noteren deze of onthouden ze tot het groepje kort hun idee(ën) heeft voorgesteld. Daarbij leggen ze ook uit wat ervoor nodig zou zijn om hun idee uit te werken en hoe ze de kosten kunnen drukken.

Mochten er overlappende ideeën zijn kan dit geen kwaad. Het wil natuurlijk ook wat zeggen als een idee vaak naar voor komt. Laat de beide groepjes hun idee voorstellen, het ene groepje heeft misschien een andere invalshoek dan de andere.

Nu is het moment gekomen dat per idee opmerkingen worden gegeven en vragen worden gesteld. Dit zorgt ervoor dat ieder groepje gestimuleerd wordt na te denken over een aantal zaken waar ze eerder niet aan dachten. Ook kijken anderen (vb. gemeentebestuur, kerkraad...) anders naar dergelijke materie. Het is aan elk groepje de ander ervan te overtuigen voor hun idee te kiezen. Bij het begin van deze stap wordt afgesproken dat iedereen luistert naar elkaar en respect toont voor elkaar. Stel ook een tijd voorop of geef aan dat er maar een bepaald aantal vragen mogen worden gesteld. Het is aan de moderator daarop toe te zien.

STAP 4: KIEZEN

Iedereen krijgt 3 post-its en schrijft daarop de cijfers 1, 2 en 3. Het is nu aan iedereen om een top 3 te maken door de juiste post-it op het juiste blad te kleven. Elke post-it met 1 op geeft 3 punten, post-it met 2 op geeft 2 punten en een post-it met 3 op maar 1 punt. Tel alles op per idee en je hebt een algemene top 3.

Zijn de deelnemers hiermee akkoord? Is er een verrassend resultaat? Kan er eventueel gecombineerd worden? Zijn er nog vragen? Welke ideeën vinden de bevoegdheden een goed idee?

'STAP 5': COMMUNICEREN

Niet iedereen uit het dorp was waarschijnlijk aanwezig op deze bijeenkomst maar toch wil je ook hen betrekken. Zet een verslagje in het lokale krantje, zoek een aantal deelnemers die huis aan huis een verslagje in de bus stoppen, plaats een bericht op de website van de gemeente... Vermeld ook een mailadres of ander communicatiekanaal waar bewoners op kunnen reageren. Het is ook leuk en handig om een website op te starten waar alle informatie over dit thema. Je kan ook een Facebookpagina oprichten maar houd rekening dat niet iedereen uit het dorp dit heeft.

Hoe moet het verder?

Er is ondertussen gebleken dat binnen uw dorp waarschijnlijk efficiënter gebruik kan gemaakt worden van een gebouw dat steeds minder vaak gebruikt wordt. Terwijl er aan de andere kant verschillende noden duidelijk werden. Nu heeft u samen met de inwoners van uw dorp een alternatief gezocht dat misschien wel de twee samenbrengt: een efficiënter gebruik van een (bijna) leegstaand gebouw om tegemoet te komen aan de noden van het dorp. Hoe dit verder moet hangt af van verschillende zaken. U als dorpsraad, bewonersplatform... zal een aanspreekpunt zijn voor alle partijen. Maar belangrijk is dat u de belangen van uw dorpsbewoners vertegenwoordigt.

Er werd reeds gezegd dat het belangrijk is iedereen van bij het begin te betrekken en ze uit te nodigen vanaf de eerste bijeenkomst. Dit komt nu ten goede van het project. Voor u nu met hen in gesprek gaat om de mogelijkheden te bekijken hebben zij ook gezien hoe het idee tot stand is gekomen en hebben misschien zelf aan het idee meegewerkt. Ze weten nu ook dat het door verschillende mensen gedragen wordt en waarom. Het is daarom belangrijk dus dat zij vanaf de start van het proces worden betrokken en niet pas nu.

Wij kunnen enkele tips meegeven maar u bepaalt het best in uw bewonersgroep welke strategie u zal aannemen. Deze kan afhangen van de relatie met de betrokkenen, hoe de eerste bijeenkomst verliep... In gesprek gaan met de betrokken personen is nog steeds het beste. Wees daarbij open en positief. Denk niet direct dat er niemand zal openstaan voor het alternatief, dan blokkeer je jezelf maar misschien ook de goede communicatie. Aan de andere kant bereid je je ook best goed voor. Vat nog eens samen wat er precies naar voor kwam tijdens de brainstorm, welke noden naar voor kwamen, welke alternatieven werden aangeboden, welke afspraken de mensen bereid zijn te maken, welke investeringen nodig zijn, hoe je de kosten kan drukken, welke opmerkingen je ondertussen ontvangen hebt (negatief en positief)...

Belangrijk hierbij is steeds de terugkoppeling te doen naar de bewoners zodat zij zicht hebben op het resultaat. Al moet je het zicht bewonderen met een verrekijker bij wijze van spreken. Beter een beetje bij beetje vooruitgang en er iets van horen dan een grote vooruitgang en er niet van op de hoogte zijn. Blijf de bewoners betrekken bij het proces. Dit kan via de website, maar er kan eventueel een jaar verder een bijeenkomst georganiseerd worden om de plannen eens voor te stellen.

[illegible]

[illegible]

Meer info

Contactgegevens:

Oost-Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw

ADRES: Moeie 16A
9900 Eeklo

TEL: 09/376 71 05

MAIL: info@dorpsbelangen.be

WEBSITE: www.dorpsbelangen.be

Check ons ook op **FACEBOOK!**

In de kennisdatabank van de website van O-V Dorpsbelangen kunt u verschillende documenten genoemd in dit vormingspakket downloaden.

Interessante bronnen

CRKC

Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw (CRKC) is het expertisecentrum voor religieus erfgoed in Vlaanderen en Brussel. Het CRKC verzamelt kennis en verwerft deskundigheid over religieus erfgoed, ondersteunt en adviseert erfgoedbeheerders en bevordert de kennis en de belangstelling voor religieus erfgoed.

Website: <http://crkc.be/>

Kerknet

Op de website kun je iets meer vernemen over de levendige geloofsgemeenschap die de Kerk in Vlaanderen is. Het is de website van de kerk in Vlaanderen.

Website: <http://www.kerknet.be/>

Open Kerken

De stichting Open Kerken streeft ernaar een netwerk van "open kerken" op te richten die gezamenlijke acties voeren om in deze kerken een warme en rustgevende sfeer te scheppen.

Website: <http://www.openkerken.be/>

Kerken in Vlaanderen

Op deze website kunt u terecht voor een lijst van alle kerken in Vlaanderen.

Website: <http://www.kerkeninvlaanderen.be/>

Kapellen in Vlaanderen

Hier vindt u een lijst van kapellen, kapelletjes, grotten, kruisen, nisjes en andere vormen van devotie in Vlaanderen.

Website: <http://www.kapelletjesinvlaanderen.be/>

Evaluatie

Het is belangrijk voor de kwaliteitsverbetering van dit vormingspakket dat u uw feedback terugkoppelt naar de vzw. U mag steeds opmerkingen doorgeven via info@dorpsbelangen.be, maar gelieve ook gebruik te maken van dit evaluatieformulier. Duid aan of u al dan niet akkoord bent met de uitspraken.

Handleiding

- 1: Helemaal niet akkoord!
- 2: Niet akkoord
- 3: Neutraal
- 4: Akkoord
- 5: Volledig akkoord!

Uitspraken:	1	2	3	4	5
De handleiding is gemakkelijk te gebruiken.					
De tips waren nuttig.					
Het is duidelijk waar ik nog moet aanvullen op de presentatie.					

Opmerkingen: ...[\(Vul in\)](#)

Presentatie

- 1: Helemaal niet akkoord!
- 2: Niet akkoord
- 3: Neutraal
- 4: Akkoord
- 5: Volledig akkoord!

Uitspraken:	1	2	3	4	5
De presentatie is gemakkelijk te gebruiken.					
De presentatie verduidelijkte de theorie.					
Ik kon gemakkelijk de juiste informatie aan de dia toevoegen.					
De animaties waren juist gepast en zeker niet overdreven.					

Opmerkingen: ...[\(Vul in\)](#)

Participatiemethodieken

Uitspraken:	1	2	3	4	5
De methodiek was duidelijk.					
De methodiek heeft ons geholpen om de noden in het dorp na te gaan.					
We hebben vlot alternatieve ideeën gevonden waar iedereen mee akkoord ging.					

Bronnen

Documenten:

JAPSERS J., De toekomst van de parochiekerk, <http://www.dorpsbelangen.be/wp-content/uploads/2013/10/20131007-Dorpsbelangen-Sinai.pdf>, 7 oktober 2013.

Internet:

www.crkc.be

www.kerknet.be

